

Innspill til regjeringsplattform 2021-2025

fra [Funksjonshemmedes Fellesorganisasjon](#) (FFO)

Likestilling på alle samfunnsområder

Alle skal ha like muligheter. Likestilling er mer enn kjønnskamp, og det er ikke reell lik mulighet til deltakelse og tilgjengelighet for alle i det norske samfunnet i dag. Dette kommer ikke av seg selv, men må jobbes systematisk med på alle samfunnsområder. Universell utforming er helt nødvendig for å gi alle mulighet til å kunne delta likeverdige på alle samfunnsområder. Regjeringen har som mål at Norge skal være universelt utformet innen 2035.

Regjeringen vil jobbe for at mennesker med funksjonsnedsettelse skal oppnå sine fulle rettigheter til deltakelse på alle samfunnets arenaer på lik linje med alle andre, ved å sikre at FN-konvensjonen om rettighetene til mennesker med nedsatt funksjonsevne (CRPD) realiseres i alle deler av samfunnet. Vi vil bygge ned samfunnsbarrierer som står i veien for denne realiseringen, og slik bidra til større synliggjøring, likestilling og livskvalitet for denne gruppen.

Regjeringen vil:

- Innlemme FN-konvensjonen om rettigheter til mennesker med nedsatt funksjonsevne (CRPD) i den norske menneskerettighetsloven.
- Jobbe for et universelt utformet samfunn innen 2035, slik at alle kan delta i samfunnet.
- Sikre mennesker med funksjonsnedsettelse i gjennomføringen av FNs bærekraftsmål.
- Oppheve vergemålsloven og innføre en beslutningsstøtteordning i tråd med CRPD.
- Øke støtten til organisasjonene som jobber for økt likestilling.
- Gi full momskompensasjon til idrett, frivillighet og kultur.
- Fullføre og legge frem Stortingsmelding om utviklingshemmedes menneskerettigheter og likeverd.

Økt likestilling og universell utforming i skolen

Den norske skolen skal være likestilt. Det betyr at den må være tilpasset og reelt tilgjengelig for alle elever, uansett hvem de er, og hvilke behov de har. Mange elever opplever at verken bygningsmasse, uteområder, hjelpemidler eller undervisning er tilpasset dem. En skole for alle må være universelt utformet, og skolen må ha kunnskap om de ulike elevenes behov, slik at barna kan leke, lære og utvikle seg i trygge rammer.

Regjeringen vil:

- Gjennomføre «Veikart for universelt utformete nærskoler» innen 2030.
- Sørge for at læremidler og hjelpemidler er tilgjengelig og tilpasset den enkelte elevs funksjonsnivå, og på plass fra første skoledag.

- Styrke kompetansen blant kommuner, skoler og lærere i å møte, tilrettelegge for og følge opp elever med funksjonsnedsettelse.
- Sette rådgivningstjenesten i stand til å gi bedre veiledning til elever med funksjonsnedsettelse.
- Erstatte kravet om legeerklæring for dokumentert sykefravær med egenmelding for elever over 18 år, og melding fra foreldre for elever opp til 18 år.
- Gjennomføre strategi for at flere elever med funksjonsnedsettelse skal fullføre og bestå videregående opplæring

Et likestilt og inkluderende arbeidsliv og gode velferdsordninger for mennesker med funksjonsnedsettelse

Folk med funksjonsnedsettelse og helsemessige utfordringer skal møte et arbeidsliv som er åpent og inkluderende.

Regjeringen vil:

- At mennesker med en funksjonsnedsettelse skal få tilstrekkelig tilrettelegging for å kunne delta i det ordinære arbeidslivet. Det kan være gjennom tilrettelegging, tekniske hjelpemidler, arbeids- og utdanningsreiser, funksjonsassistenter og tolketjenester.
- Opprette en tilskuddsordning rettet mot arbeidsgivere for nødvendig oppgradering av bygg til standard for universell utforming.
- Sørge for at flere inkluderes i arbeidslivet gjennom en styrking av ordninger som varig tilrettelagt arbeid, lønnstilskudd og arbeidsmarkedstiltak.
- Sikre at ansvaret for varig tilrettelagt arbeid (VTA) er statlig, for å sikre likebehandling over hele landet. Trappe opp antall tiltaksplasser i VTA, og prioritere mennesker med funksjonsnedsettelse.
- Øke bruken av arbeidsforberedende trening (AFT), praksisplasser, kvalifiseringsprogrammet Sikre tilstrekkelige ressurser og nok ansatte ved NAVs lokalkontor, slik at folk får individuell oppfølging og bistand til å komme i jobb.
- Styrke NAVs tilgjengelighet både fysisk og digitalt, og gjøre tjenestene mer brukervennlige.
- Reversere regjeringens innstramminger i arbeidsavklaringspenger og sørge for at alle er ferdig avklart før stønaden opphører.
- Reversere kutt i barnetillegget i uføretrygden.
- Øke minsteytelsene i folketrygden, slik at folketrygden sikrer et anstendig livsopphold.
- At statlig og kommunal sektor skal forplikte seg til å inkludere flere mennesker med nedsatt funksjonsevne

Bolig:

- Legge om og øke bostøtten slik at også de som har minst kan få et trygt sted å bo, og få på plass et nytt bostøtteregulativ som sikrer bostøtte til uføre uavhengig av på hvilket tidspunkt uføretrygden ble innvilget, og unge uføre må sikres spesielt.

- Styrke Husbanken, og fremme leie-til-eie-modeller for bolig. Bevare startlån som en ordning for unge uføre og andre som ikke får boliglån i vanlig bank og trenger utvidet nedbetalingstid.
- Reversere reduserte krav om universell utforming og tilgjengelighet i plan- og bygningsloven og teknisk forskrift.
- Sikre tilgjengelige kommunale boliger for mennesker med funksjonsnedsettelse, med priser tilpasset mennesker som lever på uføretrygd.

Brukerstyrt personlig assistanse (BPA)

Regjeringen skal bygge ned hindre for deltakelse, styrke arbeidet mot diskriminering og for et mer inkluderende samfunn. (BPA) er et viktig verktøy for å sikre alle mennesker deltakelse og likestilling i samfunnet.

Regjeringen vil:

- sørge for at BPA blir et reelt verktøy for likestilling og samfunnsdeltakelse, og sikre at ordningen og finansieringen av BPA gir et best mulig universelt tilbud til de som trenger og ønsker det i alle kommuner.

Ta i bruk hele landet/lokaldemokrati: Styrke medvirkningsprosesser gjennom funksjonshemmedes paraplyorganisasjoner.

Å rekruttere, skolere og følge opp representanter i kommunale råd og brukerrepresentanter i andre kommunale organ og prosjekter, krever ressurser. Medvirkning på lokalt nivå har blitt viktigere, etter hvert som kommunalt nivå har fått større ansvar og flere oppgaver på politikkområder som er sentrale for personer med funksjonsnedsettelse. Kommuner og fylkeskommuners beslutninger påvirker i stor grad funksjonshemmedes likestilling og levekår i det daglige.

Regjeringen vil

- styrke funksjonshemmedes paraplyorganisasjoner økonomisk i arbeidet med medvirkningsprosesser i kommuner og fylkeskommuner.

Helse:

Habiliterings- og rehabiliteringsfeltet er svakt prioritert i den norske helsetjenesten, også i kommunene. Det gjør at mange med behov ikke får dette, og ikke klarer å opprettholde et godt funksjonsnivå, enten for å klare seg uten hjelp hjemme eller å komme tilbake i jobb. Det er sløsing med ressurser. Det er behov for en nasjonal plan som staker ut retningen for en satsing og prioritering av rehabilitering.

Dårlig tannhelse kan ha mange negative konsekvenser, som ernæringsmessige problemer, hjertesykdom og sosial stigmatisering. Mange skammer seg over å ha dårlige tenner, og dårlig råd er ofte årsaken til at man ikke går til tannlegen. Tannhelse må defineres som en del av kroppen.

Sjeldne diagnoser omfatter mange komplekse tilstander som ofte er medfødte og arvelige. Norge er et lite land og det vil være få pasienter med hver diagnose og bare noen få fagpersoner og forskere som kjenner tilstandene godt. Vi trenger internasjonalt samarbeid om utredning og behandling, om forskning og innovasjon. Derfor vil vi gjennomføre strategien for sjeldne diagnoser.

Antibiotikaresistens er en av vår tids største trusler mot folkehelsen, som går på tvers av landegrensene og sektorer.

Regjeringen vil:

- Starte arbeidet med en nasjonal plan for habilitering og rehabilitering.
- Få på plass en universell refusjonsordning for tannhelsefeltet slik som i den øvrige helsetjenesten.
- Gjennomføre strategien for sjeldne diagnoser.
- Arbeide for et internasjonalt rettslig bindende rammeverk som skal sikre verdens befolkning bærekraftig tilgang til velfungerende antibiotika nå og i fremtiden, og styrke samarbeidet med frivillige organisasjoner, forskningsmiljøer og andre aktører i sivilsamfunnet som jobber for å løse antibiotikaresistenskrisen.

Fritid

Mennesker med funksjonsnedsettelse skal ha samme mulighet til en givende og utviklende fritid, der de kan delta på sosiale arenaer, fritidsaktiviteter og friluftsliv ut fra ønsker og interesser.

Regjeringen vil:

- sikre at arenaer for deltagelse i kultur, idrett og sosiale møtesteder er tilgjengelige for mennesker med funksjonsnedsettelse. Vi vil stille krav om dette til de ansvarlige når det gis støtte til idrett, kultur og fritidstiltak, og styrke ordningen med ledsagerbevis.
- Øke tilgjengeligheten til TV-programmer, filmer og ulike kultur- og idrettsarrangementer gjennom teksting, tegnspråktolkning og bedre tilrettelegging av lyd.
- Sikre at døve og hørselshemmede får tolketjenester når de trenger det, også utenfor kontortid og på offentlige fridager
- Utvide den nasjonale TT-ordningen til en permanent ordning i alle fylker.